

**ИҚБОЛ МИРЗО**

**СЕНИ БУГУН КЎРМАСАМ БЎЛМАС**

**ШЕЪРЛАР**

“Истиқлол” нашриёти, Тошкент – 2005.

## СЕНИ БУГУН КЎРМАСАМ БЎЛМАС

Ғамгин юрак, ғамгусор юрак –  
Бечорани хўрласанг бўлмас.  
Сени бугун кўришим керак,  
Сени бугун кўрмасам бўлмас.

Елкамга юк ташлади осмон,  
Бу азоблар қўйгайми омон?!  
Тушун, сени соғиндим ёмон,  
Сени бугун кўрмасам бўлмас.

Балки қуёш кулар эртага,  
Очилади гуллар эртага,  
Нима бўлса, бўлар эртага,  
Сени бугун кўрмасам бўлмас.

Узун кунлар бунчалар маҳзун,  
Маҳзун кунлар бунчалар узун?  
Мен эртага яшашим учун –  
Сени бугун кўрмасам бўлмас.

## ҚЎШИҚ

Олисдаги маҳмадана, эй эски олчок,  
Менга кадам ташламоқни ўргатмагин сен!  
Ўзингга боқ, кейин майли ноғорангни қоқ,  
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Тинчлик дея юрак бағри куйик элдир бу,  
Яратганнинг қошида энг суюк элдир бу!  
Ўтмиши ҳам, эртаси ҳам буюк элдир бу,  
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Дала – даштлар ўз-ўзидан Эрам бўлмагай,  
Лекин сендан беминнат бир карам бўлмагай,  
Ўзбек эли ҳеч кимсага қарам бўлмагай,  
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Китобингда даҳоларим сўзлари бордир,  
Деворингда боболарим излари бордир,  
Мағрур элнинг эту тирноқ дўстлари бордир,  
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Ялтираган ҳамма нарса эмас тилла, ҳей,  
Ҳайфдир сенга Нақшбанддан қолган салла, ҳей,  
Эй худони танимаган чаламулла, ҳей,  
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

Хали баланд довонларга от қўядирман,  
Керак бўлса осмонларга от қўядирман,  
Лоқайдлигу нодонликка ўт қўядирман,  
Менга қандай яшамоқни ўргатмагин сен!

### **Нақорат:**

*Агар жаннат кўкда бўлса,  
                                остидадир Ўзбекистон,  
Агар жаннат ерда бўлса,  
                                устидадир Ўзбекистон!*

## АЙТГИЛ, ДЎСТИМ

Бошинг эгиб, таъзим айла, шукрона айт,  
Сени гулдек эркалаган чаман учун.  
Осмонларда юрган бўлсанг, тупроққа қайт,  
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Кўзи қора, юраги оқ шу эл учун,  
Тупроқ учун, шу юрт учун, чаман учун,  
Улуғ инсон бошлаб берган шу йўл учун,  
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Элдан кетиб, эл бўлганни ким билади?  
Дон ахтарган гўштхўрларга ем бўлади.  
Дил қонаса, она тупроқ эм бўлади,  
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Қачонгача қорнинг ўйлаб ўтадирсан?  
Қачонгача кўкдан чалпак кутадирсан?  
Ахир Ватан битта, сен ҳам биттадирсан,  
Айтгил, дўстим, нима қилдик ватан учун?

Бунча бино қўйма заррин чопонларга,  
Саратонда япроқ бўлгин деҳқонларга,  
Суянгани таёқ бўлгин чўпонларга,  
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Ҳеч кимдан кам эмассан, кам бўлмагайсан,  
Ерда қолсанг, офтоб бўлиб кулмагайсан.  
Қачон белни маҳкам тортиб боғлагайсан?  
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

Шу сойлардан сувлар ургин юзингга сен,  
Бир бор назар солгин босган изингга сен,  
Шу саволни бериб кўргин ўзингга сен,  
Айтгил, дўстим, нима қилдик Ватан учун?

## ЎЗБЕК ЎҒЛИ

Икки дарё ўртаси кенг дастурхон,  
Туз тотгансан тузлигингни унутма.  
Дастурхонни белбоғ қилиб ўстирган  
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

Садарайхон букилгани – сўлгани,  
Эр йигитнинг эгилгани - ўлгани.  
Йўл бермагил душманларга кулгани,  
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

Ўзбек десам жаранглаган тор келур,  
Ундан олдин номус ила ор келур.  
Бургут келур, лочин келур, сор келур,  
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

Унутмагил насабингни, зотингни,  
Умид билан отанг қўйган отингни.  
Асра эрта кунингни - зурёдингни,  
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

Бўшамасин зинҳор ёғоч бешигинг,  
Ёулф кўрмасин дарвозаю эшигинг.  
Йиғилмасин супадаги тўшагинг,  
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

Кўпга келган кулфатларга чап берма,  
Махмадана майналарга гап берма.  
Кўнгил обод бўлсин, сиртга зеб берма,  
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

Ночор қолсанг нокас қўлини тутма,  
Арелонсан-ку тулки йўлини тутма.  
Ўзингдан ўзгадан марҳамат кутма,  
Ўзбек ўғли, ўзлигингни унутма!

## САЛОМ СИЗГА

Хаёлимдек абад озод  
саболардан салом сизга,  
Куйчи кўнглим каби маҳзун  
наволардан салом сизга.

Мен сўз айтсам топиб айбин,  
мудом аксин ўйлагайсиз.  
Тош юракка тегиб қайтган  
садолардан салом сизга.

Жингил ичинда ўгрилиб –  
ўгрилиб сайрайди булбул,  
Ноласи беадоғ, умри  
адолардан салом сизга.

Наҳотки бемурувватлик  
кишини бой этур охир,  
Табассум деб қўл узатган  
гадолардан салом сизга.

Жабр устига жафолар  
қўйиб ҳаволанди дилбар.  
Жафолардан салом сизга,  
ҳаволардан салом сизга.

Неча дил бердимۇ Иқбол  
неча бор тавбалар этдим.  
Ҳақиқатдан завқи устун  
хатолардан салом сизга.

## БАҒДОД ПОЛВОНЛАРИ

Тўй тарқаб, ўчоққа тупроқ тушдими?  
Йиқилган полвондек юраги қонман.  
Бағдод курашининг гала-гаштини  
Соғинган одамман, хумор инсонман.

Майдон қани, марди майдонлар қани?  
Баковуллар қани, фармонлар қани?  
Белда белбоғи бор полвонлар қани?  
Ўзимнинг ҳолимга ўзим ҳайронман.

Кўтариб уриш бор, чалиш йўқ эди,  
Итариш, ёқадан олиш йўқ эди.  
Ҳалол йиқитиш бор, нолиш йўқ эди.  
Ҳасрати осмонман, дарди дostonман.

Рустам баҳодирлар, Тўра полвонлар,  
Ўктам паҳлавонлар, Жўра полвонлар...  
Кўзимга мўлтирар ғўра полвонлар,  
Мен эса уларга боқиб вайронман.

Ичидан зил кетиб, мағрур сиртида,  
Қошига қор қўниб, қиров – муртида  
Иш излаб юргандир ўрис юртида...  
Мен бунда дўст излаб зору нолонман.

Эрлар Шоймардонга чиқмай қўйдими?  
Эр гапини аёл уқмай қўйдими?  
Ё хотинлар ўғил туғмай қўйдими?  
Бағдод терагидек титраган жонман.

Мен битта болангман қир ошиб юрган,  
Ўзи билан ўзи курашиб юрган.  
Ҳеч ким йўқ ерларда кўксига урган  
Бир чала шоирман, оғзи полвонман.

## ҒИЙБАТЧИЛАР, ХОРМАНГЛАР!

Салом беринг ва лекин  
Яқинига борманглар.  
Ассалому алайкум,  
Ғийбатчилар, хорманглар!

Эркаксифат хотинлар,  
Хотинсифат эркаклар.  
Хабари йўқ ўзидан,  
Кўринганни эрмаклар.

Тўқийверинг гап-тўрлар,  
Ўзингиздан ортманглар.  
Ассалому алайкум,  
Ғийбатчилар, хорманглар!

Писмиқлар, мулойимлар,  
Ай, сиз иркит жўжалар,  
Ай, бекорчиойимлар,  
Ай, бекорчихўжалар!

Менга қолса барини  
Бирма-бир босар эдим.  
Каттароқ бир асбобга  
Тилидан осар эдим.

Замон кўтармас лекин  
Майли, яқин борманглар.  
Ассалому алайкум,  
Ғийбатчилар, хорманглар!



## КЕЛДИМ

Йўлларимга кўзлар тутган қиз,  
Кўлларингдан тутгани келдим.  
Бу ерлардан жуда ҳам олис  
Сени олиб кетгани келдим.

Неча йиллар ишқ захрин ютиб,  
Неча сахро, тоғлардан ўтиб,  
Кўзларимнинг устида тутиб  
Сени олиб кетгани келдим.

Ёмонлардан, балодан сақлаб,  
Кокилингни бўйнимга боғлаб,  
Бир қучоқ гул каби қучоқлаб,  
Сени олиб кетгани келдим.

Эй, маликам, шахзода ўзим,  
Сенсиз ҳоли афтода ўзим.  
Сендек кўнгли озода ўзим,  
Сени олиб кетгани келдим.

Кун кўрдимми ёруғ оламда?  
Ҳар сония яралди ғамдан.  
Бу ерлардан ўзимни ҳамда  
Сени олиб кетгани келдим.

## БОРМИ?

Ўн беш кунда ой туғади янгидан,  
Ит термулиб увламаган ой борми?  
Бир яйловда ўтлаб хачир, хангидан  
Панд емаган тулпор борми, той борми?

Ютсанг басдир томоқдаги лукмани,  
Тайёр турар миннат тиғин суққани.  
Менга айтчи, ай одамнинг тукқани,  
Беминнат бир салом борми, чой борми?

Маймун ернинг киндигига чўп солди,  
Қалдирғочни чилвириллон ўпволди.  
Сурбетликнинг ўзи давлат бўпқолди,  
Тўнғиз тумшуқ ботирмаган сой борми?

Сиринг айтсанг сири кўчмайдиган ва  
Фойда деса, ўқдек учмайдиган ва  
Дўст деб ёлғон қасам ичмайдиган ва  
Тупук билан ийланмаган лой борми?

Сизга буткул топшираман дунёни,  
Ағдар-тўнтар қилинг еру самони.  
Лекин ёмонламанг Иқбол Мирзони –  
Ёмон кетиб, яхши келган жой борми?

## ҒИРРОМ ДУНЁ

Эл оғзида ажиб ишқим қиссаси бор,  
Бу қиссада ағёрларим ҳиссаси бор.  
Дам урмаса шамол олов гурлармиди,  
Менинг дардим билан кимнинг ғуссаси бор?

Отасизлик қандай бўлар экан дердим,  
Одам бунга қандай кўнар экан дердим,  
Дод деган сўз қайдан келар экан дердим,  
Қўлларимда кулфатнинг тол ҳассаси бор.

Ғирром дунё алдовига учган манам,  
Бу дунё деб, у дунёдан кечган манам,  
Шайтонларнинг қўлидан май ичган манам,  
Шоирлар бош чаноғидан косаси бор.

Севги ёмғир эмас, кўкдан сочилмайди,  
Ишқсизларга самодан гап очилмайди.  
Энди сендан ўзгага лаб очилмайди,  
Лабларимда лабларингнинг мазаси бор.

## ИСТАГИМ

Истагим шу – қолсам эди шамол бўлиб,  
Бошгинангда айланардим савол бўлиб.  
Бошдан оёқ гулбаргига ўрар эдим,  
“Нега мени севмадинг?” деб сўрар эдим.

Дарду ғамим, изтиробим, кулфатларим –  
Бош устимда чарх уради калхатларим.  
Осмонларда қолиб кетган ойқиз ўзинг,  
Бахтсизлигим сабабчиси ёлғиз ўзинг.

Тўйиб нафас ололмайман кўксим тўлиб,  
Ҳеч бўлмаса қолсам эди ёмғир бўлиб.  
Деразангга юзларимни урар эдим.  
“Нега мени севмадинг?” деб сўрар эдим.

Тузалмайман, энди одам бўлолмайман,  
Мактуб ёзиб саболардан йўллолмайман.  
Жондан яхши кўраману кўролмайман,  
“Нега мени севмадинг?” деб сўролмайман

## ЗУЛФИЯ

«Зулфияга қарама,  
Нақ энангни кўрасан!  
Мени яхши кўради,  
Сўра, кимдан сўрасанг!»  
Калтак ерди Абдулла,  
Калтак еб ҳам қайтмасди.  
– Ол-э, ўша Зулпини,  
Керакмас! – деб айтмасди.

Ақлли қиз Зулфия,  
Ҳаммасини билади:  
Менга кўзи тушганда  
Мийиғида кулади,  
Дарслар кирмас қулоққа,  
Самоларда хаёлим:  
Зулфиянинг қўллари  
Ипакдайин мулойим...  
Китобимнинг ичида  
Жилмаяди суврати.  
Мени яхши кўради,  
Мени яхши кўради...

... Йиллар ўтди, Абдулла,  
Ҳаёт биздан кулди-я.  
Сену мендек йигитдан  
Воз кечди-я Зулфия!  
«Зулфияга қарама,  
Нақ энангни кўрасан!  
Мени яхши кўради,  
Сўра, кимдан сўрасанг!...»

Ақлли қиз эди-ку,  
Ҳаммасини биларди:  
Менга кўзи тушганда  
Мийиғида куларди.  
Мен-ку, майли...  
Сениям  
Тоза аҳмоқ қилди-я.  
Биз ҳарбийда юрганда  
Тегиб кетди Зулфия...

Китобимнинг ичидан  
Учиб тушар суврати,

Севмаганман мен уни,  
Абдул яхши кўради!  
Йиртаман деб сувратин,  
Йиртолмайман ҳар куни,  
Севмаганман мен уни!  
Севмаганман мен уни!..

## ОНАЖОН

Гоҳо сизнинг борлигингиз унутдим,  
Йўлларимда зорлигингиз унутдим.  
Умидлари кесилган бу дунёда  
Ёлғиз умидворлигингиз унутдим.  
Ғаниматим, омонатим – онажон.

Ошно топдим, валекин дўст топмадим,  
Оқкўнгилли бир қорақўз топмадим.  
Шамолларга совурдим гул сўзларни,  
Лекин Сизга бир ширин сўз топмадим.  
Ғаниматим, омонатим – онажон.

Баъзан фалак менга бағритош келди,  
Ишонганим ғанимга йўлдош келди.  
Омад кетса, ҳамма кулди устимдан,  
Фақат Сизнинг кўзингизга ёш келди.  
Ғаниматим, омонатим – онажон.

Фурсат ўтиб, сочга қиров қўнаркан,  
Севги оташлари аста сўнаркан.  
Барча туйғу алдамчи ва ўткинчи,  
Она меҳри ёлғиз собит қоларкан.  
Ғаниматим, омонатим – онажон.

Ҳоки пойингизни кўзимга сурай,  
Ўзим ярим кўнглингизни тўлдирай.  
Бир чеккага суриб қўйиб дунёни,  
Ўғил бўлиб, ёнингизда ўлтирай.  
Ғаниматим, омонатим – онажон.

## ДАДАМ

Ойдай юрагимда доғим бор энди,  
Кулфат ўзимники, таскин-далдам йўқ.  
Узоқда ишонган боғим бор эди,  
Суянган тоғим йўқ – энди дадам йўқ.

Ишим юришмайди, йўлим унмайди,  
Дуо берадиган тоза одам йўқ.  
Гугуртчўп синади, шамим ёнмайди,  
Нури илоҳим йўқ – энди дадам йўқ.

Уйга кирсам ўксиб беради кўнглим,  
Кўчада юзимда дарду алам йўқ.  
Дада, деб чақирсам кулади ўғлим,  
Ўғлим, паноҳим йўқ – энди дадам йўқ.

Ёнингизда менга жой йўқми? Келдим.  
Ҳаммадан розиман ўч ва таънам йўқ.  
Мен жуда олисни кўзлаган эдим,  
Нетай, ҳамроҳим йўқ – энди дадам йўқ.



## ЎҒЛИМГА

Умр берсин худойим,  
Ўрур берсин, илойим.  
Дагарим, эркатойим  
Ботир йигит бўлади.

Ҳали қараб турасиз,  
Сиз бир тараф турасиз,  
Бу дунёга бергусиз  
Нодир йигит бўлади.

Бўй бермайди ташвишга,  
Ўйбатларга, миш-мишга.  
Мен қилолмаган ишга  
Ўдир йигит бўлади.

Кўзим тегмасин, туф-туф!  
Сўзим тегмасин, туф-туф!  
Худо хоҳласа, ўсиб,  
Оғир йигит бўлади.

Агар тақдир ташлаб тўр,  
Бўшанг бўлса, эпсиз ғўр,  
Ўшанда ҳам мендан зўр  
Шоир йигит бўлади.

## КЎНГЛИНГДА НИМА БОР

Такдирга тан керак-ку, аммо,  
Гоҳида ўзимга сиғмайман.  
Кўнглимда бир тугун муаммо –  
Кўнглингда нима бор – билмайман.

Биламан кипригинг ҳар бирин,  
Чизаман кўзларинг тасвирин.  
Вужудинг кўйнимда, асирим,  
Кўнглингда нима бор – билмайман.

Биламан қайси ранг ёқишин,  
Нигоҳинг айтади хоҳишинг.  
Уйқумда танийман товушинг,  
Кўнглингда нима бор – билмайман.

Биламан, лабингда болинг бор,  
Зулфингда неча тор толанг бор.  
Биламан, қаерда ҳолинг бор,  
Кўнглингда нима бор – билмайман.

Дилдорим дейинми, дилбарим,  
Беҳуда юракни тилганим.  
Бир пулдир дунёни билганим –  
Кўнглингда нима бор – билмайман.

## КУЙГАНЁРДА ЁЗИЛГАН ШЕЪР

Мени ёмон ранжитдинг,  
Сендан қаттиқ хафаман.  
Лекин сендек куйдирги  
Ўизни қайдан топаман.

Севги, севги, дер экан,  
Севги дилни ер экан.  
Ўизга меҳринг бергунча  
Музга бағринг бер экан.

Булоқдек қайнаб ётсам,  
Сочингни ўйнаб ётсам,  
Ҳеч ким халал бермаса,  
Кўзингни ўйлаб ётсам.

Юрагингни куйдирган  
Севги – қизилчўғ экан.  
Яшнар экан уф тортсанг.  
Пуф деганда йўқ экан.

Азоб чеккин, атайлаб  
Ўўлингдан сув ичмайман.  
Кўйлагимнинг тугмаси  
Ботмасин, деб қучмайман.

## ТИЛЛА УЗУК

Эй қалдирғоч қошлигим,  
Кел, аҳдимиз бир бўлсин.  
Учта одам билган гап  
Қандай қилиб сир бўлсин?

Тилла узукка тилла  
Кўз бўлмайди ҳеч қачон.  
Қиз болага қиз бола  
Дўст бўлмайди ҳеч қачон.

Бордир сарой қурганлар,  
Бордир даврон сурганлар.  
Борми биздек бир тушни  
Биргалашиб кўрганлар?

Битта қизга бир йигит  
Тилла узук тақибди.  
Битта душман йигитга,  
Қизга қирқта рақибдир.

Тилла узукка тилла  
Кўз бўлмайди ҳеч қачон.  
Қиз болага қиз бола  
Дўст бўлмайди ҳеч қачон.

Хаёлингни дугонанг  
Бузганини билмайсан.  
Ёнгинангдан менга кўз  
Сузганини билмайсан.

## ТУБИДА ТОШ ДУМАЛАТИБ...

Тубида тош думалатиб сойлар ўтди,  
Елкасида ярак-ярак ойлар ўтди.  
Ўамишларнинг бойламида найлар ўтди,  
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,  
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Туёғидан тилло сочиб жайрон ўтди,  
Неча кўшки обод кўнгли вайрон ўтди,  
Ҳаммаси ҳам бу ҳолимга ҳайрон ўтди,  
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,  
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Рўмолини қанот қилган пари ўтди,  
Кўз учида менга қарай-қарай ўтди,  
Нигоҳлари жонимдан ҳам нари ўтди,  
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,  
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Шамол ўтди, булут ўтди, ёмғир ўтди,  
Ўаҳратоннинг қадамлари оғир ўтди.  
Ўоработир ўтди, Зухро, Тоҳир ўтди,  
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,  
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр.

Бир зум қалбим дарчасидан зиё ўтди,  
Билмай қолдим чин ўтдими – рўё ўтди,  
Сиз ўтдингиз бу дунёдан дунё ўтди,  
Сиздан теккан изтироблар ўтмади, ёр,  
Кўзларимдан кўзларингиз кетмади, ёр

## БУНАҚАСИ КЕТМАЙДИ

Аввал бағрин очди у,  
Кейин захрин сочди у.  
Берган атиргулимни  
Юрагимга санчди у.  
Бунақаси кетмайди –  
Гул яраси битмайди.

Билак ташлаб бўйнимга  
Кулиб, кирди қўйнимга  
Кейин деди: «Барибир –  
Бошқа биров ўйимда...»  
Бунақаси кетмайди –  
Тил яраси битмайди.

Ширин кулган шумасми?  
Боғлаб олган шумасми?  
Соч силкитиб, жонимга –  
Тузоқ солган шумасми?  
Бунақаси кетмайди –  
Қил яраси битмайди.

Ўпса, нетар дедилар,  
Ювса, кетар дедилар,  
Ҳар қандайин жароҳат –  
Бир кун битар, дедилар.  
Бунақаси кетмайди –  
Дил яраси битмайди!

## ЁНИМГА КЕЛ, ЁРИМ

Дарахтдай қўлларим кўкка чўзилган,  
Соғинган баҳорим, чорбоғимга кел.  
Дил торим узилган, кўнгил бузилган,  
Ёнимга кел, ёрим, қучоғимга кел.

Зулайҳо, Зухролар, Лайло, Узролар,  
Жонимга киролмас асло оролар.  
Кўнгил сени истар, бир сени хоҳлар,  
Ёнимга кел, ёрим, қучоғимга кел.

Ишонганим менга қанот бўлмади,  
Кўнгил уйи асло обод бўлмади.  
Сенсиз бу ҳаётим ҳаёт бўлмади,  
Ёнимга кел, ёрим, қучоғимга кел.

Ҳеч ақлим етмади имлоларига,  
Дилим нишон бўлди ҳийлоларига.  
Келгил, қўл силтайлик дунёларига,  
Ёнимга кел, ёрим, қучоғимга кел.

## КЕЛУР

Яхши қизнинг сочин кўзга сургинг келур,  
Ёмон қизнинг сочин бураб ургинг келур.

Яхши қизнинг белларидан қучгинг келур,  
Ёмон қизнинг феълларидан қочгинг келур.

Яхши қизнинг кўчасида ётгинг келур,  
Ёмон қизнинг уйига тош отгинг келур.

Яхши қизнинг бетларидан ўпгинг келур,  
Ёмон қизнинг кетларига тепгинг келур.

Яхши қизнинг итига қанд тутгинг келур,  
Ёмон қизнинг итин майиб этгинг келур.

Ҳадеб янги шеър сўрашни тўхтатинглар,  
Олдин менга яхши қизни кўрсатинглар!



## ҚИЙИН БЎЛДИ

Муҳаббатим рад этдингиз,  
Гарчи сўзлар майин бўлди,  
Шу майин сўз оҳангида  
Тақдиримиз тайин бўлди.  
Сизга осон бўлди балки,  
Аmmo бизга қийин бўлди.  
Бағрингиз тош экан, гарчи  
Сўзларинги майин бўлди.

Сизни дея оромим йўқ,  
Сизни дея уйқум йўқ.  
Сизни дея қувончим йўқ,  
Сизни дея кулгум йўқ.  
Эр йигитга бу қайғудан  
Қайғулироқ қайғу йўқ,  
Кунларим тундайин бўлди,  
Азобим кун сайин бўлди.

Бу дардимни айтолмайман  
Бегонага, дўстга ҳам.  
Э воҳ, баҳор ўтмай туриб,  
Етиб келдик кузга ҳам.  
Бу кунимни тиламасман  
Душманга ҳам, сизга ҳам,  
Кунларим тундайин бўлди,  
Азобим кун сайин бўлди.

## ДИЛИМ ХУФТОН

Дилим хуфтон, кундузимни тундай қилиб,  
Учрашувга келмади у, шундай қилиб.  
Хўрликларим келиб кетар туриб-туриб,  
Энди уни унутайин қандай қилиб?

Исмимни ҳеч айтолмасди, уяларди,  
У жилмайса, кун чикқандай туюларди.  
Исмим айтсам, оламга нур қуйиларди,  
Энди уни унутайин қандай қилиб?

Кўзим юмиб очсам агар, соғинардим,  
Чекиб дардлар, ёзиб хатлар соғинардим,  
Бармоқларин ўпиб, баттар соғинардим,  
Энди уни унутайин қандай қилиб?

Дилим хуфтон, кундузимни тундай қилиб,  
Ваъдасида турмади у, шундай қилиб.  
Балки бир кун сўзларини унутарман,  
Кўзларини унутайин қандай қилиб?

Худо, дейман, ғамга тўлсин юраклари,  
Мени ўйлаб, адо бўлсин юраклари.  
Бировларни севмай ўлсин юраклари...  
Энди уни унутайин қандай қилиб?

## ПУШАЙМОН

Энг бой одам мен бўлардим,  
Пушаймондан фойда бўлса.  
Кўнгли тошдан тош дилбарни  
Соғинаман қайда бўлса.

Ўн бешимда қолдим севиб,  
Уйда юрак сиқар эди.  
У ҳам кўлоб сувлар сепиб,  
Яна сувга чиқар эди.

Сувни бурардим тескари,  
Агарда гап сойда бўлса.  
Қоши бахмалдай дилбарни  
Соғинаман қайда бўлса.

Ой юзидан қайтган нурлар  
Юзларида қамашарди.  
Ўн беш кунлик ойдаи дилбар  
Менга жуда ярашарди.

Ботмас эди кундузлари  
Бундай чирой ойда бўлса.  
Ойга боқиб, ул дилбарни  
Соғинаман қайда бўлса.

Аразлашиб қолдик бир кун,  
Уч кун ўтди, кечирмади.  
Юрагимни босди тутун,  
Сувлар сепиб ўчирмади.

Нима дейсиз, қизлар барин  
Гап-сўзлари майда бўлса.  
Ўзимдай содда дилбарни  
Соғинаман қайда бўлса.

Ухлаёлмай кечалари,  
Кундузлари гангиб юрдим.  
Икки йилча кўчалари  
Саратонда чангиб турди.

Бир гапириб, ўн кулардим,  
Калишлари лойда бўлса.  
Кўнгли муздан муз дилбарни

Соғинаман қайда бўлса.

Кўкрагимни бериб ерга,  
Ўйлаб, ўйга етолмайман.  
Келиб-келиб кимга эрга  
Текканини айтолмайман.

Бундан ортиқ азоб борми,  
Бир кўча, бир жойда бўлса.  
Тошкентга кетдим. Дилбарни  
Соғинаман қайда бўлса.

Синдирмайди йиллар кимни,  
Туйғуларни силлиқлайди,  
Ҳар кўрганда юрагимни  
Капалаклар қитиқлайди.

Узр, олдим вақтингизни,  
Кошки, гапдан фойда бўлса.  
Нима қилай, ўша қизни  
Соғинаман қайда бўлса.

## КЎРДИМ

Воҳада гуллаган боғ кўрдим,  
Боғ ичра гулсиз бир шох кўрдим.  
Юракка қарадим – доғ кўрдим,  
Сочингда бир тола оқ кўрдим.

Оғриди кўнглимнинг энг туби,  
Унутиб эдимми маҳбубам?  
Бу, балки, битмаган мактубим,  
Сочингда бир тола оқ кўрдим.

Ошиқиб ўтдим мен, дил шошди,  
Мени капалаклар алдашди.  
Ўзимдан кетдим алашдим,  
Сочингда бир тола оқ кўрдим.

Бир умр интилиб нурга мен,  
Бир толим нур топдим зўрға мен.  
Бу менинг айбиммас, тўғрими?..  
Бу менинг айбиммас, тўғрими?..

Сочингда бир тола оқ кўрдим...

## МЕНИ ДЕСА...

Осмонимни обод қилган қамар эдинг,  
Балолардан сақлагучи тумор эдинг.  
Кўзларимга мудом кўзи хумор эдинг,  
Йўлларимни ёшинг билан ювар эдинг,  
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Жон чекардинг озор етса гар жонимга,  
Минг алдасам, ишонардинг ёлғонимга.  
Ногоҳ тикан ботар бўлса товонимга  
Тиканларни кипригингда терар эдинг,  
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Гулми эдинг, боғдан ўзим юлганмидим,  
Ўлми эдинг, сени сотиб олганмидим.  
Бир кун ёлғиз қолишимни билганмидим...  
Нечун менга ҳайрат ила қарар эдинг,  
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Япроқларга шодон-шодон сўйлардим мен,  
Гулбоғларга пинҳон-пинҳон бўйлардим мен,  
Сени ўпиб, бегонани ўйлардим мен,  
Асли менга сен ҳаммадан керак эдинг,  
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

Йўқсан, сени йўқлаб йўллар қарагим йўқ,  
Юрак ютиб борай десам, юрагим йўқ.  
Ўзимга ҳам энди мени керагим йўқ,  
Мени ҳатто мендан зиёд севар эдинг,  
Мени деса жонингни ҳам берар эдинг.

## ТЕЛБА ХАЁЛ

Ҳилол бешик каби чайқалди аста,  
Гулчин дарбозага суяндим хаста.  
Бугун йиғламасам, эрта кулмасман,  
Руҳимни ҳилолга белагим келди,  
Оёғингни қучиб йиғлагим келди.

Сарпойчан дарахтлар дардим билмади,  
Музлаган куртаклар бағрим тилади,  
Кўнгил бир гуллаган фасл тилади,  
Кўнгилни қуёшга боғлагим келди,  
Оёғингни қучиб йиғлагим келди.

Ўргимчак тўрини дарёга солдим,  
Тилло балиқ тутиб, зиёга солдим,  
Ўзимнинг жонимни балога солдим.  
Шу ширин жонимни сақлагим келди,  
Оёғингни қучиб йиғлагим келди.

Деворлар оқланди кўзим ўнгида,  
Чинорлар оқланди кўзим ўнгида,  
Мозорлар оқланди кўзим ўнгида,  
Бир лаҳза ўзимни оқлагим келди,  
Оёғингни қучиб йиғлагим келди.

Бармоқларинг нозик... сочим силама!  
Ў, бу тентагона орзу, биламан.  
Мен ҳозир боламан, ўксик боламан,  
Кўз ёшдай мусаффо йилларим келди,  
Оёғингни қучиб...  
Оёғингни қучиб...  
Оёғингни қучиб йиғлагим келди.

## ОҚШОМ

Оқшом юлдузларни ҳилол уйғотар,  
Дарё тўлқинларин шамол уйғотар.  
Ғайдасан, эй шамол олиб кетган гул?  
Мени шу аламли савол уйғотар.

Оқшом юлдузларга боқиб йиғладим,  
Дарё тўлқинида оқиб йиғладим.  
Менам дарё бўлдим, сел-селоб бўлдим,  
Юрагим олмадай қалқиб йиғладим.

Тақдирга тан бердим, шукрона айтдим,  
Тупроққа айланиб, тупроққа қайтдим.  
Аммо оқаверди асов юрагим  
Оқшом юлдузлари чақнаган пайти!

Оқшом юлдузларни ҳилол уйғотар,  
Дарё тўлқинларин шамол уйғотар.  
Сени тушларимда кўриб, чақирсам,  
Мени бир бегона аёл уйғотар.



## ЁЛҒИЗ

Милён йилда мени яратди ҳаёт,  
Мени сўраб, тоғлар қатор чўкди тиз.  
Наҳот англамайсан, билмайсан наҳот,  
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Буғланиб, қайтадан тўкилади сув,  
Ўёшдан ишорат – кўз ёрар илдиз.  
Мен, ахир уларга ўхшамайман-ку,  
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Ҳар элат ўзича атар шамолни,  
Мингта исм билан яшайди юлдуз.  
Сен қайдан топасан бошқа Иқболни,  
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Нафасим – ғанимат, сўзим – ғанимат,  
Фожиа – пойимдан узилган ҳар из.  
Менинг нигоҳларим энг эзгу неъмат,  
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз.

Яратганга бориб айтаман сени!  
Ўзи ҳукм этсин одил ва холис.  
Мен қатиб келмайман, тушуняпсанми?  
Ахир мен биттаман, ягона, ёлғиз...

## УЙҒОНИШ

Хувиллаган дунё, хувиллаган қалб,  
На қувонч, на райҳон, на ғам, на ялпиз...  
Ёип-қизил қумларни кечдим юз йиллаб,  
Ўзим билан ўзим яшадим ёлғиз.

Бир куни ой билан тиллаша туриб,  
Ҳис қилдим юрагим оғирлигини.  
Кўклам селларидек қоним гупириб,  
Англадим яшашим зарурлигини!

Осмонни қучоқлаб ётганим тунда  
Муҳаббат, ой каби кирдинг ёдимга.  
Булутлар оққувга айланди зумда,  
Юлдузлар тўпиллаб тушди ёнимга.

Елкамда елкандай қанот барқ урди,  
Бир гўзал қуш бўлдим эртақдагидай.  
Ёввойи ёшлиқда азот ҳайқирдим –  
Титради коинот этаклари-да!

Титради коинот этакларинда  
Кирпидек ғужанак бўлган оламлар,  
Ёуёш тиғин чархлаб елкаларида  
Ёип-қизил қум кечиб юрган одамлар...

Юмшоқ шамолларни кўзғатиб учдим,  
Қаҳқашон – шиддатим қолдирган оқ из.  
Сенинг оламингга боряпман, кутгин,  
Осмонни қучоқлаб ётган ғамгин қиз!..

## ҚИЗЛАРХОН

Айриликни ўйласам,  
Томиримда музлар қон.  
Кўзларинг ҳаққи қасам,  
Сенсиз кун йўқ, Қизлархон.

Ичганим қасам экан,  
Қучганим тиззам экан.  
Қизлархоннинг кўнглини  
Кошки, билмасам экан.

Совға қилган рўмолин  
Ўрамайман, дебди у.  
Кўришганда аҳволин  
Сўрамайман, дебди у.

Қизим ҳали ёш-ку, деб  
Отаси қўймас экан.  
Балоғатни, яхшилар,  
Яшириб бўлмас экан.

Ҳар бир босган изига  
Таъна қилиб ўтади.  
Рўмолини юзига  
Пана қилиб ўтади.

Айриликни ўйласам,  
Томиримда музлар қон.  
Кўзларинг ҳаққи қасам,  
Сенсиз кун йўқ, Қизлархон.

Ҳолвасидан тотганман,  
Сумалак яламайман.  
Қизлархонни топганман,  
Бошқага қарамайман.

Бирга боғ кезсак экан,  
Нок узиб есак экан.  
Севги йўқ, деб айтганнинг  
Оғзига кесак экан!

## СЕНИ СОҒИНИБ

Қоракўз қалдирғочойимсан ўзинг,  
Кўксим айвон бўлди сени соғиниб.  
Кўзимдан бир лаҳза кетмади кўзинг,  
Кўзим гирён бўлди сени соғиниб.

Кўчангдан кечалар ўтганим пинҳон,  
Келмасингни билиб кутганим пинҳон,  
Ою юлдузлардан тутганим пинҳон,  
Ишқим дoston бўлди сени соғиниб.

Жонимга тиғ уриб қийнайди соғинч,  
Кейин тиғ суғуриб қийнайди соғинч.  
Хайрлашмай туриб қийнайди соғинч,  
Юрагим қон бўлди сени соғиниб.

Белгисиз хилхона, кўҳна мозорни –  
Мозорки, қаровсиз харобазорни  
Эшитганинг борми, кўрганинг борми?  
Дилим вайрон бўлди сени соғиниб.

Саргардонлик Мажнун-Лайлига эди,  
Бизники фақат гул сайлига эди.  
Олисда бўлсанг ҳам майлига эди,  
Боғим хазон бўлди сени соғиниб.

Нетай, пешонамда шу дард бор бўлса!  
Қанийди бу дардга харидор бўлса...  
Сени танлармидим, ихтиёр бўлса!  
Ҳолим ёмон бўлди сени соғиниб.

## ФАРИШТА

Мен ерга боғланган бир банди эдим,  
Сахар бориб, оқшом қайтардим ишдан.  
Сен келдинг...  
Сен, ахир, қайлардан келдинг?  
Кўклардан тушдингми, маъсум фариштам?

Бир хушбўй саболар таралди бирдан –  
Юракни сийпалаб, эркалагувчи.  
Одамлар одамдан зериккан ердан  
Инсонлар тарафга етаклагувчи.

Эсладим,  
оловлар гурлар қўйнимда –  
Бир буюк вулқонлар портлаганини.  
Кейин сукунатда  
тунда  
бўйнимда  
Киприк капалакдай потраганини.

Шу мунис туришда  
бу кўхна олам  
Севгига зорлигин эслатиб турдинг.  
Чакноқ кўзларингга кўзим тушган дам  
Юрагим борлигин эслатиб турдинг.

Мен сенга боғланган бир банди, асир,  
Сен учсанг, узилиб тушар жон риштам.  
Менга раҳминг келсин,  
шафқат қил, ахир –  
Дунёнинг ҳолига ачин, фариштам!

## АЙЁР ҚИЗ

Кулиб қараб, кулиб кўзин обқочган,  
Ўргатволиб, кейин ўзин обқочган,  
Қучоқласам, титраб юзин обқочган,  
Тугунчагин тугиб қўйган тайёр қиз,  
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Хув, дейди-ю, ўйлар ёстиқ-кўрпасин,  
Кўзда ёш йўқ – аяйди-да сурмасин,  
Эшитсину лекин биров кўрмасин...  
Тугунчагин тугиб қўйган тайёр қиз,  
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Куйдирмажон эди, қурғур, шўх эди,  
Кўнглим унда эди, кўнглим тўқ эди.  
Қош терганда йиғлагани йўқ эди...  
Тугунчагин тугиб қўйган тайёр қиз,  
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Эрта пишар эди қўқон гилоси,  
Юрагимдек қоп-қора қон гилоси.  
Аллақачон бўлган талон гилоси...  
Тугунчагин тугиб қўйган тайёр қиз,  
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Тенгдошини севган бўлар тенг тентак,  
Тўйда билдим, анча экан денг тентак.  
Ўша куни сал йиғлабман мен тентак...  
Тугунчагин тугиб қўйган тайёр қиз,  
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

Тўй бузишга етармиди журъатим?  
Ун тортгани тегирмонга жўнадим.  
Тугунига сиғмагандир суратим...  
Тугунчагин тугиб қўйган тайёр қиз,  
Ёлғон йиғлаб, эрга борар айёр қиз.

## ЁМОН

Ҳар бир қиздан сени излаганимда,  
Ёнимга кечикиб келганинг ёмон.  
Овозсиз, кўзёшсиз йиғлаганимда,  
Ҳолимдан хабарсиз кулганинг ёмон.

Ёмон-да, кимнидир туш кўрганинг ҳам,  
Шунчаки ёққани – хуш кўрганинг ҳам.  
Бировлар қалбига ниш урганинг ҳам  
Киприкларинг билан тилганинг ёмон.

Менсиз қошларинг тим қорайганлари,  
Менсиз либосларинг торайганлари,  
Ўзгалар хўрсиниб қараганлари  
Ва гўзал эканинг билганинг ёмон.

Худойим мен учун яратган ғунча,  
Кимларга дуч келдинг менга келгунча.  
Дилимда тугунча, қора тугунча –  
Менгача кимнидир севганинг ёмон.

## МУҲАББАТ

Муҳаббат, бу – ялт этган нигоҳ  
Ва ҳаловат абас, дегани.  
Муҳаббат, бу – ўзингни севмоқ  
Ва ўзгага ҳавас, дегани.

Ҳаёт иси келар исмидан,  
Ҳаётингни кесса-да зимдан,  
Муҳаббат, бу – куй тўла зиндон,  
Атиргулдан қафас, дегани.

У – қуёшдир, ета олмассан,  
У – кўз ёшдир, тута олмассан.  
Муҳаббат, бу – кета олмасдан  
Жон талашган нафас, дегани.

Субҳидамда куйлаган каптар,  
Эсда турмас чиройли гаплар,  
Муҳаббат, бу – титраган лаблар,  
Азр дегани, араз дегани.

Тарихларни бузган қудрати,  
Ёруғликдан ўзган суръати.  
Муҳаббат, бу – бахтнинг сурати,  
Бахтнинг ўзи эмас, дегани.



## ҚАЧОНДИР

Ғачондир довдираб турган қулунлар,  
Ғуёшни илк бора кўрган қулунлар,  
Туёғи чалмашиб турган қулунлар  
Учқур саман бўпти аллақачонлар.

Ғачондир ургандим унга бошларим,  
Пойдевор бўлибди чўтир тошларим.  
Кулайми-йиғлайми, азиз даштларим  
Боғу чаман бўпти аллақачонлар.

Ғачондир осмонни ағдарарди ҳам,  
Димоғим ачишди, кўзга келди нам:  
Мени елкасида кўтарган акам –  
Ғадди камон бўпти аллақачонлар.

Ғачондир кўзида кўргандим юлдуз,  
Юзи олма каби таранг ва қирмиз.  
Менга рўмолчасин берган ўша қиз –  
Ранги сомон бўпти аллақачонлар.

Ғачондир бу ердан юзим буриб мен  
Юрибман, юрибман, тинмай юрибман,  
Олисида ҳолимни билмай юрибман –  
Менга ёмон бўпти аллақачонлар!

## СЕНИ ДЕБ

Зулм қилсам ҳар қачон ўзимга зулм этдим,  
Ўарамадим сен томон, кўзимга зулм этдим.  
Имласанг бормадим ҳам, силтасанг кетмадим ҳам,  
Ердан узмадим товон, изимга зулм этдим.  
Зулмнинг лаззатини фақат мазлум билади,  
Бахтиёр кимсаларни кўрсам раҳмим келади.

Ҳовузда худойимнинг аксини кўргандайман,  
Булутлар ва балиқлар рақсини кўргандайман.  
Яшил қуёш, мовий тош, сафсар кўз ёш оралаб,  
Одамнинг ва Ҳаввонинг нафсини кўргандайман.  
Юзимга сувлар урдим, юзимга зулм этдим,  
Ўзимга зулм этдим, кўзимга зулм этдим.

Кўрлар ҳамда карларнинг ўзгача бахти бордир,  
Бахтсизлигин билмаган кимсалар бахтиёрдир,  
Кўриб, тинглаб турибман, ўзим англаб турибман,  
Ихтиёримдан хориж тилаклар ихтиёрдир.  
Бош бергали дор қайда, кетгали мазор қайда,  
Дил ёргали ёр қайда, инон-ихтиёр қайда.

Гулзорингга кирмадим, гулимни асраин деб,  
Нигоҳимни бермадим, дилимни асраин деб.  
Адолат, шафқат, қадр, мурувват, инсоф надир,  
Кўзларимдан кетмадинг қулимни асраин деб,  
Зулмнинг лаззатини фақат қуллар билади,  
Бахтиёр кимсаларни кўрсам раҳмим келади.

Дағал, ўжар ўсмирни майин этган савдолар,  
Бозорда баҳоларни тайин этган савдолар,  
Ўоракўз гавҳаридан шода мунчоклар тизиб,  
Юракни пуфак қилиб ўйин этган савдолар,  
Ноғора қок, ноғора, лунжинг тўла зоғора,  
Эшон, хўжа ва қора ўйин билан овора.

Чумоли хирмон ёйса, сиз дастурхон ёзгайсиз,  
Ризқ ахтариб каламуш инларини бузгайсиз.  
Ойни этагингизга кулчадек ўраб олиб,  
Атиргулга қалдирғоч жасадини осгайсиз.  
Кўзнинг оқу қорасин оқу қора тош қилинг,  
Гўдаклар сут тишидан гуруч дамлаб ош қилинг.

Балиқларга ранг берган мусаввирга қаранглар,

Бўёғи қуримаган бармоқларин яланглар.  
Дилингиз рангин бўлсин, капалак, қўнғиз қўнсин,  
Томошага келсинлар жувонлар, ёш-яланглар.  
Ҳовузда худойимнинг аксини кўргандайман,  
Булутлар ва балиқлар рақсини кўргандайман.

Ҳар нафасда бир нафас умрим қисқариб борар,  
Чўпчакларга ишониб чўпон қиз қариб борар.  
Чигал, хилват йўлимда писиб ётибди ажал,  
Лаҳза сайин пичоғи кўксимни ёриб борар.  
Шайтон чалғитди, асли сенга муносиб эдим,  
Кўргин деб юрагимни лойларга босиб эдим.

Кўкламни тинглаб ётсанг буғдой унган томларда,  
Бобо Машраб нафаси келар салқин шомларда.  
Сабабсиздек туюлар бўғзингдан тошган ўкинч,  
Симобдек кўчар недир юрагинг томонларда.  
Кўрлар ҳамда карларнинг ўзгача бахти бордир,  
Бахтсизлигин билмаган кимсалар бахтиёрдир.

Чин айтсам, эшигингга суяниб, ўлгим келар,  
Фарёд чекиб, ўзимни шу жойга кўмгим келар.  
Сочларим чим отсаю томирларим таралса,  
Бошимга оёқ қўйиб ўтганинг кўргим келар.  
Бундайин имкон қани, жон сўраган жон қани,  
Жонимга хумор бўлган ул офатижон қани.

Отамга бегонаман, онамга бегонаман,  
Рафиқамга рақибман, боламга бегонаман.  
Дўстларимга душманман, хешларимга етти ёт,  
Сенга маҳлиё бўлган оламга бегонаман.  
Ўарамасдан сен томон кўзимга зулим этдим,  
Зулим қилсам ҳар қачон ўзимга зулим этдим.